

Aan de gemeenteraad

Op welke gronden deze brief?/Waarom nu voorgelegd?

Op 18 maart 2021 heeft uw raad de motie 'De menselijke maat terug(vorderen)' (21bb003701) van raadslid Arsieni (D66), e.a. aangenomen. In zowel de brief van 23 juni 2021 (21bb008278) aan de commissie WIISA, als in de brief van 21 december 2022 (22b007651) aan de commissie WIOSSAN is aangegeven dat afhandeling van de motie op zich liet wachten, vanwege het nog lopende wetgevingstraject. U ontvangt hierbij het voorstel voor afdoening van de motie.

Relatie met het coalitieakkoord/collegewerkprogramma/eerder aangenomen moties en gedane toezeggingen:

- Motie 'De menselijke maat terug(vorderen)' (21bb003701)
- Wethoudersbrief 'Rechtmatige verstrekking uitkering' (21bb008278);
- Wethoudersbrief 'Uitstelbericht motie 21bb3701' (22b007651).

Toelichting

De motie verzoekt het college:

- Klaar te staan om na aanpassing van de Participatiewet door de initiatiefwet 'wijziging Participatiewet in verband met het vergroten van de beslissingsruimte van gemeenten bij het terugvorderen van bijstand', zo snel mogelijk maatwerk toe te passen bij het terugvorderen van bijstandsuitkeringen door kaders en instructies hierop aan te passen;
- In de tussentijd alle mogelijke ruimte te benutten om maatwerk toe te passen.

Terugvordering bij schending inlichtingenplicht

De motie 'De menselijke maat terug(vorderen)' is mede ingediend naar aanleiding van de initiatiefwet 'houdende wijziging van de Participatiewet in verband met het vergroten van de beslissingsruimte van gemeenten bij het terugvorderen van bijstand' van de kamerleden Bruins c.s. Dit wetsvoorstel is in maart 2021 ter [consultatie](#) voorgelegd. In afwachting van de toenmalige kabinetsformatie heeft het wetgevingstraject stilgelegen. In maart 2022 is een nieuw initiatiefvoorstel ingediend met de titel 'Wet maatwerk bij terugvordering'. De [internetconsultatie](#) voor dit tweede wetsvoorstel is op 27 april 2022

gesloten. Sindsdien ligt het wetgevingstraject stil. In de kamerbrief van 18 juli 2022 (kenmerk: 2022-0000089460) is aangegeven dat wordt gezien of het initiatiefwetsvoorstel voldoende effect heeft en of het aanvulling behoeft. In een [overzicht](#) van lopende (wetgevings)trajecten uit november 2022 is aangegeven dat dit traject pas op lange termijn wordt voortgezet. Dit betekent dat daar op korte termijn geen invulling aan wordt gegeven.

Het wetsvoorstel is bepalend voor de vraag welke ruimte gemeenten krijgen om maatwerk toe te passen bij het terugvorderen van bijstand in die gevallen waarin de terugvordering het gevolg is van een schending van de inlichtingenplicht. Doordat hier landelijk nog geen andere invulling aan is gegeven, ontbreekt het juridisch aan ruimte om het eerste deel van het verzoek in te vullen. Voor het aanpassen van kaders en instructies moeten eerst de contouren van een eventuele wijziging in de Participatiewet op dit punt voldoende duidelijk zijn.

Op dit moment is in de Participatiewet ongewijzigd vastgelegd dat terugvordering verplicht is wanneer de vordering ontstaan is door een schending van de inlichtingenplicht. Het is daarbij niet relevant of en zo ja in welke mate de schending van de inlichtingenplicht verwijtbaar moet worden geacht.

Terugvordering waarbij geen sprake is van schending inlichtingenplicht

Wanneer er geen sprake is van een schending van de inlichtingenplicht, heeft de gemeente de bevoegdheid om terug te vorderen en niet de (wettelijke) plicht. Het gaat dan bijvoorbeeld om gevallen waarin achteraf middelen worden verkregen of bijstand in de vorm een geldlening is verstrekt. Of situaties waarin een wijziging in de situatie van de bijstandsgerechtigde correct is doorgegeven, maar de verstrekte uitkering hierop niet tijdig kon worden aangepast.

In deze gevallen heeft de gemeente nu al de mogelijkheid om af te zien van terugvordering. Zowel in de Participatiewet als in artikel 3 lid 1 van de Beleidsregels opschorting, intrekking en terug- en invordering Participatiewet, IOAW en IOAZ Rotterdam 2017 is dit namelijk geformuleerd als 'kan'-bepaling. Dit geeft de gemeente de mogelijkheid om een uitzondering te maken.

In de praktijk wordt de uitkeringssituatie hersteld en wordt de te veel verstrekte bijstand in principe teruggevorderd. Dit uitgangspunt is wat ons betreft correct omdat iemand te veel bijstand heeft ontvangen. De inkomensconsulent maakt de afweging in welke uitzonderlijke gevallen er maatwerk nodig is en kan besluiten om niet over te gaan tot terugvordering, of een lager bedrag terug te vorderen.

Naar aanleiding van uw motie willen we ten aanzien van de terugvorderingen waarbij geen sprake is van schending inlichtingenplicht niet langer wachten op het wetgevingstraject van het Rijk. Daarom hebben we een duidelijker afwegingskader ontwikkeld zodat onze inkomensconsulenten maatwerk kunnen toepassen. Dit kader gaat vanaf juli dit jaar gebruikt worden. Hiermee wordt de inkomensconsulent goed ondersteund bij de beoordeling en bij het signaleren van gevallen waarin wij maatwerk moeten bieden. Wanneer maatwerk geïndiceerd is, kan dat ertoe leiden dat er niet of niet volledig wordt overgegaan tot terugvordering van de te veel verstrekte bijstand.

Wanneer besloten wordt om tot terugvordering over te gaan, kan de bijstandsgerechtigde zich altijd tegen die terugvordering verweren in bezwaar en beroep. Bij het incasseren van vorderingen wordt rekening gehouden met de menselijke maat door sociaal incasseren toe te passen.

Financiële en juridische consequenties/aspecten:

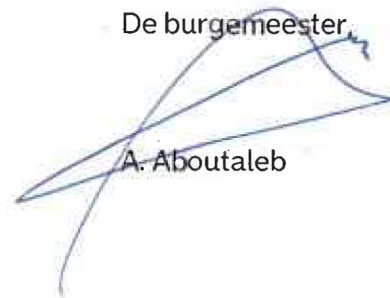
De financiële consequenties van het voorstel zijn vooraf moeilijk in te schatten. Er is geen sprake van een beleidswijziging. Wel krijgen de medewerkers meer handvatten om maatwerk toe te passen bij het terugvorderen van te veel verstrekte bijstand. Dit kan tot gevolg hebben dat de uitzonderingsregel om niet terug te vorderen vaker wordt toegepast. Dit zijn geen grote financiële risico's en zal binnen de huidige begroting passen.

Tot slot

Wij stellen u voor de motie 'De menselijke maat terug(vorderen)' (21bb003701) hiermee als afgedaan te beschouwen.

De secretaris,
V.J.M. Roozen

Burgemeester en wethouders van Rotterdam,

De burgemeester,
A. Aboutaleb